

i een Retning; den finder snart Midler til at bane sig Vej i en anden. Ikke saasnart var saaledes den politiske Enhedsstræben i Tydskland underkønt, førend Bestræbelsen for at bevare og udvikle den materielle Enhed, traadte i Stedet. Denne Stræben stod paa en historisk Grund. Efter den tydske Frihedskrig, efterat de tydske Folk forgjæves havde ventet paa de i Wienertractaten forjættede frie Forsatninger, valgte Preussen, med et klart og sikkert Blik, det Middel, der var bedst skikket til at have det i Magt og Anseelse til samme Højde som, før ikke at sige over Østerrig. Den preussiske Regjering dannede og stillede sig i Spidsen for den af de vigtigste tyske og mellemtydske Stater bestaaende „Zollverein“. Denne Forening havde en overordentlig Indflydelse paa vedkommende Staters indre Velvære, paa deres Handel og Industri; og den bidrog ikke mindre til at styrke Preussens Anseelse og Indflydelse i Tydskland, hvilket klart aabenbarede sig under Begivenhederne i 1848—50. Den saaledes vundne Indflydelse vil Preussen ikke let give fra sig, og ligesaa lidet ønsker Befolkningen i de enkelte Stater at tabe de Fordele, som Toldfrankernes Fald havde ydet den. Ligesom efter Wienertractaten og de derpaa følgende Skuffelser, saaledes arbejdede Preussen, efter de frugtesløse Enhedsforsøg, paa at styrke og udvide Toldforbundet. Der var en sær Anledning for denne dets Virksomhed, da Foreningens Tid var udløben med 1ste Januar 1854. At samle den af de nordvestlige tydske Stater bestaaende „Steuerverein“ til en Enhed med „Zollverein“, var Hovedopgaven.

Imod de fortsatte og virksomme Bestræbelse fra Preussens Side har Østerrig vistnok stillet en ikke mindre Iver, for enten at samle det hele Tydskland, deri indbefattet det samlede østerrigske Rige, til en mægtig Toldenhed, eller, naar dette ikke kunde lykkes, at sprænge Preussens Toldforening. Men, skjøndt saaledes disse tvende Hovedstaters Bestræbelse tildels have været rettede imod hinanden, see vi dog klart nok, at begge Magter troe at bygge paa en sikker og varig Grund, naar de kunde virkeliggjøre en Toldforening, som er efter deres Hoved. Dette viser os, at

det tydske Folk i det Hele maa lægge stor Vægt paa denne Enhed, og at de gavnlige Følger allerede tilfulde ere blevne følte: det skulde derfor være høist mærkeligt, om den Enhed, der allerede har Historien for sig, skulde svækkes eller opløses i Stedet for at udvikles. Selv om Østerrig og Preussen derfor ikke blive enige, kan det let hændes sig, at Preussen danner eller rettere udvikler den bestaaende Forening til en stor nord- og mellemtydske Toldforening, medens Østerrig muligt drager en Deel af Sydtydskland til sig.

Man ledes til at antage dette, dels fordi de nord- og mellemtydske Stater fornemmelig vilde føle de sørgelige Følger af nye Toldfranker: Bauseligheder for Bestyrelsen, Tab for Statskassen, og fremfor Alt Handels og Industriens Tilbagegang; dels fordi slige Stranker dobbelt vilde føles nu, da Jernbanen, Telegraphen osv. har bragt alle de enkelte Dele hinanden nærmere, og da man har lært mere end tilforn at skatte Tiden, og at beregne den som en af de største Værdier, et Folk har. Ved de paa forskellige Steder i Tydskland førte Underhandlinger have ogsaa netop de nordtydske Stater, under alle Berlinere, vist den største Interesse for at slutte sig til Preussen. Hannover og Oldenburg have endog under 7de Septbr. 1851 sluttet en særlig Tractat med Preussen, som sandsynligvis vil staae, selv om enhver anden Combination skulde mislykkes. De to nævnte nordvesttydske Stater, som hidtil have hørt til den fra „Zollverein“ forskellige „Steuerverein“, vilde saaledes blive Preussen et Slags Erstatning, dersom flere af de øvrige Stater, der hidtil horte til Zollverein, faldt fra.

En saadan Forening, der indbefattede de vigtigste nordtydske Stater, kunde let drage Hamborg og Lübeck med sig, da disse Byers Stilling i den senere Tid er undergaaet ikke uvæsentlige Forandringer. En anselig tydske Toldforening vil i saa Fald være rykket lige op til den holstenske Grændse.

Kan det nu ikke befrygtes, at Holsten vil gribes af det Duffe, at optages i denne Toldforening? Holstenerne syntes at være blandt de ivrigste tydske Enhedsmand før og under Begivenhederne i 1848. Det vilde ikke være